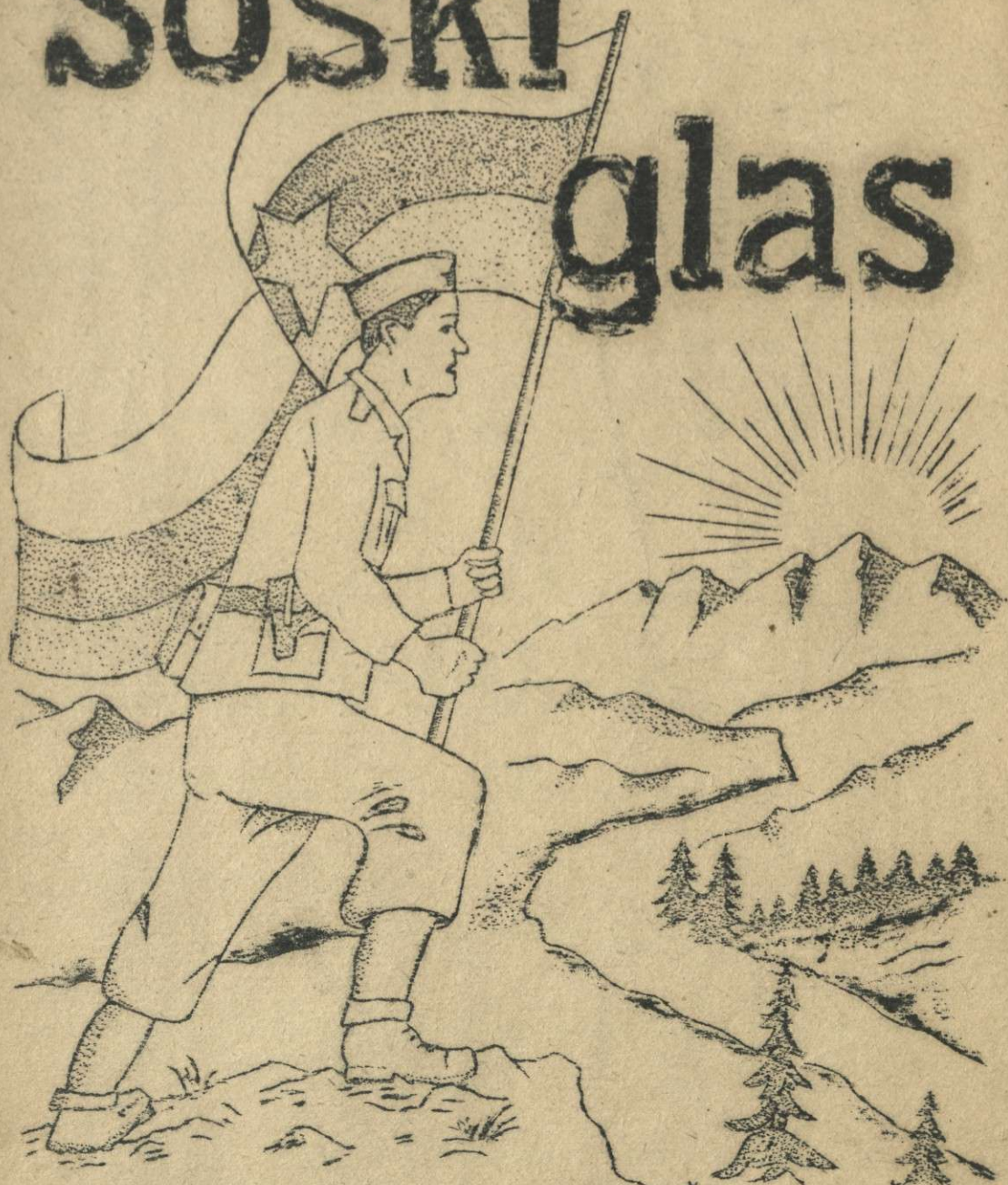

Soški glas

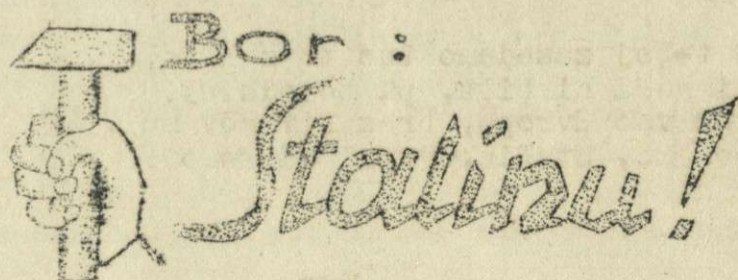

GLASILO XVIII. SNOB »SOŠKE« L. 1. ST. 1.

SOŠKI GLAS

GLASILO XVIII SNOB "SOŠLE" ŠT. 1. L. I. - 25. I. 44.

Tovariš Stalini! Hura in lep pozdrav!
Odkod? S slovenskih gmajn, vasi in host...
Saj jih poznaš. Saj hodiš, dobri gost
vsak dan med nas iz ruskih step, daljav...

Prihajš v kočē, za hip posediš,
okoli tebe stārci, kup otrok.
Z oči kopnita jin obup in jok,
ko jin s širokim smehom govoriš.

"Kako je zdaj pri nas?" de gospodar.
"Bo že, bo že. Nihče ne zlomi nas.
Res, bombe zdaj grme na našo vas,
pa tvegajno še to za našo stvar."

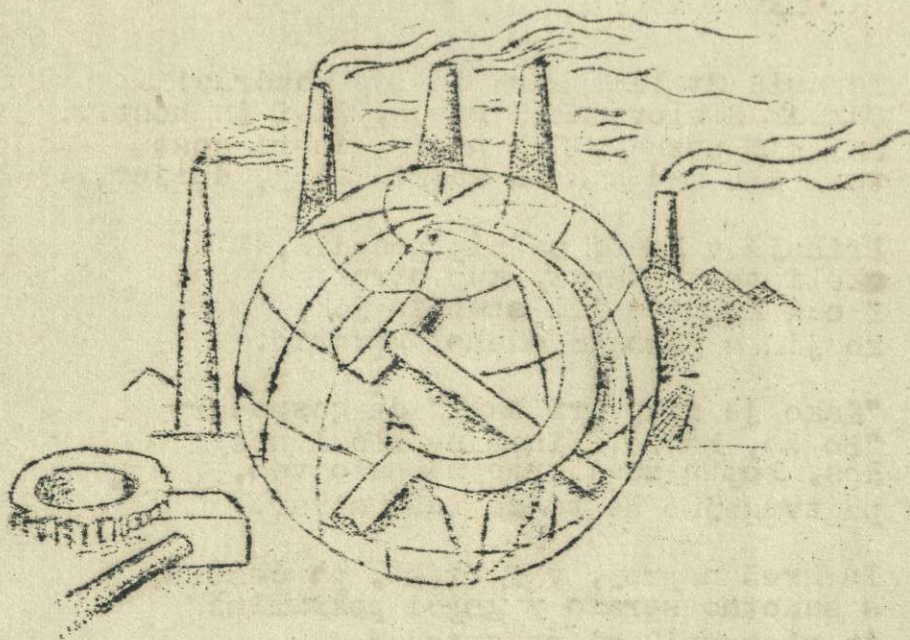
In greš naprej, v fabrike, po cestah,
s samotno stražo v gošči pokramlaš
in sleherni, ki roke podaš,
je spet močan, čeprav bil prej je plah.

Ob ognju z nami sleherni večer,
tovariš naš, prijatelj in vodnik,
posedaš, govoriš. Tesnobo, krik,
tvoj glas prelije v radostni nemir.

Pred nami gre jeklena tvoja pest,
kadar v naskok vihrano iz zased!
Gremo trdo za tabo brez besed,
s teboj spustimo se do velenest!

Gremo s teboj in tvojin v napad.
In tvoji so milijoni, ves planet,
vsa srca, vse pesti in vsak preklet,
tepen, zavržen proletarski brat!

S teboj zasedemo vso to zemljo,
ki naša ni bila, pa bo odslej!
Čez vso Evropo, brez tiranov mej,
podamo, Stalin, jutri si roko!

UVODNA BESEDA

rhivarji bodo vložili v arhive nekaj novega, pravkar rojenega in skromnega, naš "Soški glas". Prišel je tam nekje od daleč, s skrajnega zapada naše Slovenije, kot droben ptič, pojoč pesem Soče. In starejši bratje bodo z veseljem sprejeli svojega najmlajšega brata med se ter mu pomagali, da si čimbolj opomore, da bo še lepše pel. Njegova pesem še ni lepa in izpiljena; a on hoče, da bo pel lepo, da se bo njegov glas razlil čez gore in doline, po gozdovih in poljih ter nas veselil in učil, sovraga pa vznemirjal in jezil. Že sedaj naš ptiček veliko ve, samo časa mu manjka, da bi vse povedal. Zato pa bo še prišel in takrat bo že lepši in boljši.

Latorej, tovariši, na delo! List je naš in zato naša slika. Ker bo po njem padla sodba o nas, je naša dolžnost, da čimveč naredimo in se čimbolj potrudimo! Marsikomu je težko prijeti za pero in v začetku tudi ne ostane morda drugega, kot dobra volja, toda sčasoma bo teklo pero, a korist od tega bomo imeli sami in drugi.

Na delo! Tovariši!

NOVOLETNA POSLANICA

BORCI, KOMANDIRI, KOMANDANTI I IN POLIT-KOMISARI
XVIII. BRIGADE!

Mi, vaši drugovi, koji smo poslani od Vrhovnog Štaba NOV i PO Jugoslavije i od maršala, druga TI-
TA samoga, genialnog vodje jugoslovenskih naroda, da
znanje, koje smo stekli za 2 i po godine u borbama,
koje smo vodili u Bosanskoj Krajini, Hercegovini,
Sandžaku, Crnoj gori, istočnoj i centralnoj Bosni,
prenesemo na vas, osećamo se puni veselje, kada ima-
mo u zadatku, da se borimo u brigadi, koja je sesta-
vljena od braće slovenačkog Primorja, sa kojima će-
mo deliti dobro i zlo!

Vas, koji ste bili 25 godina pod cizmom fašizma
i koji znate šta je on htio učiniti od čitavog po-
štenog čovečanstva, pozivamo, da od sada još više i
jače zbijete redove NOV i POJ! Da pozivate svoju bra-
ću i sestre i svu omladinu, da stupaju snijelo u re-
dove NOV i POJ i u organizaciju AVNOJ, protiv okupa-
tora i njihovih slugu.

Mi narodni borci u Crnoj gori, Bosni, Sloveniji,
Banji, Kordunu, Liki, Dalmaciji, Hercegovini, San-
džaku, Srbiji i Slavoniji smo snijelo stupali u re-
dove NOV i POJ 1941. g. pod rukovodstvom Komunistič-
ke Partije, koja je jedina ostala vjerna svom naro-
du, koja je zbijala bratstvo Srba, Hrvata i Slovena-
ca u borbi protiv okupatora. Mi smo snijelo stupa-
li, jer smo znali, da je to jedini put boljoj i sreć-
nijoj budućnosti.

Onda, kada je Hitler opljačkao skoro čitavu Ev-
ropu i kada je udario na Sovjetski Savez, kad je na-
stupao prema Moskvi, Leningradu i Stalingradu, mi
smo pod rukovodstvom maršala TITA rušili komunikaci-
ju, napadali kamione i vozove, jer smo bili sigurni
u Crvenu Armiju, jer ista je sastavljena od radnika
i seljaka, koju vodi genialni vodja Sovjetskog Sa-
veza Maršal drug Stalin!

Danas živimo u jeku velikih događaja i pobjeda

Crvene Armije, koja je zadivila čitav svijet svojim heroizmom.

Danas se u Moskvi objavljuju pobjede Sovjetske Crvene Armije topovima i Hitler odstupa u paničnom bjegstvu prema Poljskoj i Rumuniji i ostavlja na bojnom polju divizije mrtvih vojnika i svoju tehniku.

Tako i NOV Jugoslavije, koja je do sada oslobodila toliku teritoriju u Jugoslaviji, naoružala se i kroz tolike borbe oceličila se i u čitavom svijetu stekla priznanje! Gdje su stigle emisije Sovjetskog Saveza, Engleske i Amerike, da bi povezali bratstvo svih naroda svijeta! Danas NOV i PO drže u Jugoslaviji 30 njemačkih divizija, Paveličeve ustaše, Draže Mihajlovića i četnike i bjelu i plavu gardu - domobrance.

Danas, kada se očekuje otvaranja zapadnog i južnog fronta od saveznika i kada sigurno znamo, da će se Hitlerova kuća, da se sruši za uvijek, zato braćo i sestre slovenačkog Primorja, 1944. godina treba, da bude danom nove i odlučne mobilizacije naših snaga za poslednji udarac fašizmu!

ŽIVIO GENIALNI VODJA JUGOSLOVENSКИH NARODA KOMANDANT DRUG TITO!!

ŽIVELA KOMUNISTIČKA PARTIJA JUGOSLAVIJE!!

ŽIVIO MARŠAL SOVJETSKOG SAVEZA DRUG STALIN!!

ŽIVELA CRVENA ARMIJA!!

ŽIVELA NOV I POJ JUGOSLAVIJE!!

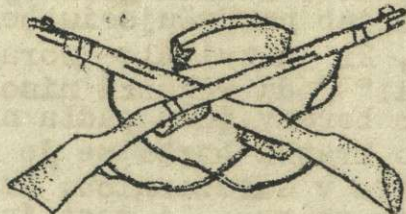
ŽIVEL AVNOJ!

ŽIVELO BRATSTVO SRBA, HRVATA I SLOVENACA U BORBI PROTIV FAŠIZMU!!

SMRT FAŠIZMU - SVOBODO NARODU!

Komandant - kapetan:

Gliša Raca.

V TOLMINU REGLJAJO NAŠE STROJNICE...

Sredi naših gorskih velikanov, nad strmini, globokini grapami, na planotici, odeti v prvi sneg, že lega večerni mrak. V taborišču našega bataljona se opaža neko nervozno vrvenje, kakor v čebelnjaku. Na Tolmin gremo! na naš Tolmin, v katerega so se ugnezdili hitlerjanski razbojniki s svojimi pomagači. V štabu je zbor komandirjev; vsak dobiva poslednja navodila in zelo jedrnato povelje: uspeti moramo! Tovariši skrbno pregledujejo svoje orožje in ga temeljito čistijo, da bo lepše pelo, zraven pojejo partizanske pesmi, ki vžigajo v naših srcih duha borbenosti in nas krepijo v odločni volji po zmagi, ki nas popelje do našega končnega cilja - svobode...

Po strmem in zasneženem pobočju se v nočni tišini molče ponikajo naše čete. Vse naokrog je popolen mir, le tu pa tam se čuje upogibanje vej obteženih od snega ter skovikanje sove v bližnjem gozdiču. V dolini, daleč, pa se koplje Tolmin v nočni razsvetljavi. Naše čete so se že porazdelile vsaka na svoj položaj. Tiho in neopazno so jih zasedle. V smrtni tišini so naši pričakovali prvega strela. Deseta ura je odbila in odjeknil je strel v noč. Začelo se je. Namah je bil ukinjen električni tok v mestu. Naše strojnice so zaregljale. Streli pušk, eksplozije se razlegajo daleč po Soški dolini ter se v odmevu porazgublajo visoko po gorskih grebenih od Kozlovega roba, soškega mostu, Mengor, poljubinskega polja, Zabč do Zatolmina - vse je v ognju.

Miloševa skupina je prišla neposredno v bližino vojašnic in jih napadla. Laških bersaljerjev se je polastila panika, kljub navdušujočim besedam nekega njihovega oficirja, ki je kričal: "Coraggio, ragazzi! Avanti, ragazzi!" Toda ragazzi niso šli naprej. Druga skupina naših borcev je napadla na mostu čez Tolminko stražo. Po kratki borbi se je moral sovražnik umakniti z mosta v stražarnico. Naši pa hajd naprej in v naletu so zavzeli most in stražarnico.

Italijani so se razbežali na vse strani. Naši so ujeli dva bersaljera in zaplenili težko strojnico.

Iz Sv. Lucije drvi proti Tolminu nemški kamion, ki pelje ojačenje tolminski posadki. Nemškim nacionom se gotovo ni niti sanjalo, da gredo smrti nasproti in da se bodo že čez par minut pridružili neizbežni usodi hitlerjanskih band, ki ne bodo imele nikoli več prilike ropati in zatirati drugih narodov. Naš bataljonski komandant Tine vriska od veselja v zasedi pod Prapetnim. Ko je došel kamion v razosredno bližino naše zasede, so se vsuli na povešane komandantarafali v križnem ognju na avto. Tovariši so v naskoku nato obsuli avto z bombami, ki so razsvetlile okolico med nepopisnim grmenjem eksplozij. Opcestni kamen je preprečil, da ni nemški avto zletel naravnost v Sočo. Nekateri Nemci so hoteli zbežati, toda že med skokom so jih zadeli naše smrtonosne krogle in obležali so ob okrvavljeni Soči. Izpolnjena je bila želja našega pesnika - preroka pri Sv. Lovrencu.

Naše edinice so se po tem uspešnem napadu brez kakršnihkoli izgub poslovile od doline in odšle v svoje taborišče. V zgodnjem jutru smo se vračali in nihče ni čutil utrujenosti. Naša srca so drhtela od radosti in navdušenja. Nemška država je mislila, da jo s požigi naših vasi in s pobijanjem naših ne dožnih ljudi razhila odpor slovenskega naroda. Ne zaveda se, da ravno pod takim terorjem še bolj raste odurna in borilna sila naše partizanske vojske, ki nas bo povedla do končne zmage in svobode!

P e p i , kulturni ref. II. bat.

MLADINA ZKM IN NAŠA BORBA

Že več kot dve leti in pol slovenski narod vodi veličastno borbo z nadmočnim sovražnikom. Ves svet se danes čudi, kako je mogel naš mali narod sprejeti borbo s takšno velesilo in jo uspešno voditi. Ves svet se izprašuje, kdo vodi slovenski narod v teh težkih časih, kdo je tisti, ki stoji rano ob rami s kmetско delavnim ljudstvom. Kdo so tisti, ki žrtvujejo življenja na oltar domovine - naroda? To je ves naš mladi rod napredne mladine, kateri načeljuje Komunistična Partija.

Ako pogledamo razvoj partizanskega gibanja, vidimo, da so bili prvi, ki so zgrabili za orožje člani KP in člani ZKM. Dejstvo je, da mora vsaka vojska imeti junake, ljudi, ki so najbolj predani narodu, prežeti z zavestjo in ljubeznijo do domovine. Take in tudi naša vojska. To so komunisti, naši mladinci, člani ZKM.

ZKM je bila vedno v prvih vrstah. Dala je največ na oltar domovine, svoja mlada, cvetoča življenja. Pogumno je zrla sovražniku v oči, stala vedno v prvih vrstah! Saj mladi komunisti so tisti, ki se ne ustrašijo žrtve ter so vedno tam, kjer je treba premagati kako oviro. Člani ZKM so bili tisti, ki so prvi napadali gnezda sovražnikov, jurišali na bunkerje, tanke itd. Sam tovariš TITO je dejal, da na mladino da vse, naložil ji je borbo in je prepričan, da jo bo uspešno končala. Isto je z rusko mladinsko komunistično organizacijo KOMSOMOL. Naši bratje in sestre velike sovjetske zemlje so pokazali v letih domovinske borbe veličastne primere požrtvovalnosti in junaštva, kateremu se čudi ves svet. V vrstah s slavo ovenčane Rdeče Armade; v tovarnah, šolah, sploh povsod, je sovjetska mladina prežeta z eno samo mislijo: dati vse svoje moči na razpolago vojski, da se čimprej uniči hitlerjanska zver. Naj navedem samo en primer: šeststo sovjetskih vojakov je bilo popolnoma obkoljenih od nemških tolovajev. Obkolili so jih s tanki ter jih vedno bolj stiskali v jekleni obruč. Toda mladi komunisti niso obupali. 6 Komsomol

cey se je prostovoljno javilo, da prebijejo jekleni obroč. Okoli pasu so si navezali bombe ter jurišali na tanke. Tanki so zavozili nanje, bombe so eksplodirale in tanki so se morali ustaviti. Jekleni obroč je bil prebit. Mesto 600 žrtev jih je bilo 6. Takih primerov je še nešteto. To je dokaz, kakšno mladino je bratska nova Rusija vzgojila, odnosno Boljševiška Partija! Ta mlada generacija je prišla v no

vo življenje, ki ga vodi tovariš S T A L I N !

ZKM se zaveda, da so pred njo še hude borbe in težke izkušnje. Ali tudi mi vemo, da jih bo prenegala. Zavedamo se, da imamo danes vojsko, naš ponos, vojsko, ki ji načeljuje maršal tov. T I T O ! Zivimo v času, ko jugoslovanska mladina skupno s sovjetsko zadaja zadnje udarce nemškemu fašizmu!

Skozi težke in slavne dni osvobodilne borbe se je mladina naučila edinstva, volja ji je ojeklenela. Vsega tega se je naučila od KOMSOMOLCEV, ki so svoje herojsko delo pokazali pri gradnji nove družbe, pri Stalingradu, na Dnjepru itd. ZKM in vsa slovenska mladina z njo se zaveda, da se danes bori zato, da uniči okupatorja in narodne izdajalce, zato, da zgradi temelje novi, demokratski državi, kjer bi bili združeni vsi narodi Jugoslavije, v kateri bi bili vsi narodi enakopravni, svobodni in v kateri mora biti omogočen in zagotovljen mladini popoln, svoboden in srečen razvoj.

Člani ZKM so vedno v prvih vrstah borbe. Ne u-

stražijo se nobenega napora, ne žrtev. Predani so z zavestjo, da si bo slovenski narod priboril svoje pravice z borbo in samo z borbo. Z ljubeznijo do domovine so žrtvovali in so pripravljeni še žrtvovati svoja življenja na oltar domovine, za lepšo in srečnejšo bodočnost slovenskega naroda.

Pavle, sekr. brig. biroja ZKM.

NOBENO SREDSTVO JIM NI PREUMAZANO

Zadnje čase se je pojavila po zaslugi belogardiističnih elementov ponekod neka mržnja, ali morda, če je beseda mržnja prehuda, neko nezaupanje do Kranjcev, ki bi se našemu primorskemu ljudstvu nekako vsilili in vsilili. Razni belogardistični elementi trdijo, da Primorci lahko že opravijo brez "tuje" pomoči, saj vedo, kaj je treba danes storiti in si bo do sami priborili svobodo.

Bela garda dobro ve, zakaj ji je tako govorjenje potrebno in kakšno korist more ineti, če bi se ji posrečilo na kak način primorsko slovensko ljudstvo o tem prepričati. To pa vemo tudi mi!

Ta podrepniška, izdajalska klika okupatorskih petoliznikov se dobro zaveda, kaj so slovenski fantje iz Kranjske naši Primorski dali, ko so žrtvovali svoja življenja za skupni interes slovenskega naroda ravno na njej. Ti fantje so se dobro zavedali, da spada naša Primorska k slovenskemu narodnemu telesu in da si moramo to zemljo priboriti, da se ne ponovi morda 1922. l. Prvi partizani, ki so se prostovoljno odzvali klicu primorske zemlje, so se zavedali, da je treba dati temu biseru slovenske zemlje novo obliko in novo dušo ter da morejo nuditi to samo tisti, ki so se prekalili v trdih in težkih preizkušnjah. Z globoko zavestjo svojih narodnih dolžnosti ter z iskreno ljubeznijo so šli ti prvi borci v boj in dokazali primorskemu slovenskemu ljuds-

tvu, kaj se da doseči z žrtvami in borbo. Zgradili so mogočen spomenik narodne edinosti, ki so ga postavili skupno z zavednim primorskim ljudstvom. In ta spomenik skuša sedaj ta klika očrniti in rušiti. V zavesti, da je ves slovenski narod eno telo, da je zato treba temeljito prekaliti slovenski narodni značaj, da bo mislil kot ena glava in delal kot eno telo in ena sila, so delali brez ozira na žrtve za do sego naših vzvišenih ciljev. Niso se ozirali na družine, na dom, na domačo vas in slično. Šli so tja, kjer je bila potreba, kjer je bilo neobdelano polje, a bilo je bogato in obetalo je obilno žetev. Žetev je bila bogata, primorski Slovenci so zažutili pravo slovensko kri, tisto živo vez, ki jo je tujec za man skušal pretrgati. Prekalili so se, postali so edini v misli in delu. Dobili so zavest, da niso Primorci, ampak Slovenci in samo Slovenci.

In belagarda? Ni ji šlo v račun! Popolnoma je jasno, saj je ravno enotnost vseh slojev naroda glavna ovira in spodtika. To je treba podreti in njeno delo bi se kot črv zajedlo v slovensko narodno telo, njeni hitlerjansko pobarvani agenti, izvržki naroda, kateri sami so bili poslani iz belih brlogov bivše ljubljanske pokrajine, nastno plačani in podkupljeni od svojih izdajalskih vodji, so si sedaj nadeli umazano nalogo grozno razbijati po enotnem narodnem telesu in vlivati v njegove globoke rane, ki mu jih je zadal okupator z njihovo pomočjo, še strupa. Nobeno sredstvo jim ni prepadlo. Za dosego svojih ciljev so se poleg neštetihi grdobij in klevetanj lotili še te, da trdijo, da so Kranjci krivi gorja, ki je zadelo naše primorsko ljudstvo, ter da naj Primorci, če so pametni, z njimi obračunajo ter jih pošljejo tja, od koder so prišli! Zakaj ti "reševalci slovenskega naroda" raje ne govore tega Nemcem in jih ne pošiljajo tja, odkoder so prišli? Zato, ker jim edino okupator nudi pomoč pri tem podlem delu, ker so njemu enaki, oziroma še slabši ko oni!

Potreba časa in razmer je bila, da so slovenski fantje prišli iz Kranjske in so tukaj naredili iz ljudi odporne in zavedne, ki so pripravljeni doseči znago za ceno najhujših žrtev; utrdili so njih na-

rodni patriotizem. Šli so ti Kranjci na delo, ker ni so bili Kranjci, ampak Slovenci.

In danes jim je tukajšnje zavedno slovensko ljudstvo res hvaležno, ker se zaveda, kaj so mu ti fantje dali. Še danes delajo in se bore na Primorskem Kranjci, ker so Slovenci! Naša borba gre za skupnost in od sadov te borbe bodo uživali vsi, ki so se borili, pa naj so se borili kjerkoli, na katerenkoli kosu jugoslovanske zemlje.

Bela garda ve, kaj pomeni na umeten in nenaraven način deliti narodno telo na Kranjce, Primorce, Korošce in tako dalje in s tem udarjati na strune lokalpatriotizma. Njeni pajdaši hočejo, da narod ostane zopet v ozkem krogu domačije v zasleptjenosti, češ: se bomo že mi zanj brigali in ga lažje iznožgavali. Enotna, trdna narodna sklenjenost pomeni smrt gospode, špekulantov - bele garde!

Kaj je naša dolžnost danes, ko je ves napredni slovenski narod enoten v zmagoslavnem ognju borbe za svoje pravice in za končno osvobodjenje? Danes, ko so odpadli vsi interesi posameznikov, ko vidi vse pred sabo narod kot neločljivo celoto, danes, ko se ne izprašujemo: odkod si in kaj delaš tu, ampak kje si in kaj si naredil; ko ne gleda nihče najprej na dom in na družino, ampak v prvi vrsti na skupnost, na narod. Udarimo krepko po teh belih podganah, da se bodo razkropile, kot stekli psi, ki jih biješ, do kler jih ne uničiš. Udarimo jih čimprej z bičem na rodnega ogorčenja in maščevanja, da bomo enkrat za vselej strli to hlapčevsko bando plačancev, katerim so osebne koristi vse, narodova bodočnost jim je zadnja briga. Udarjajmo krepko, odločno po hlapcih naših zatiralcev!

Š a š a , vodja prop.odseka
XVIII brigade.

S T A L I N :

Biti komunist pomeni največja čast, ideal, ki si ga more človek priboriti!!

+ + +

III R I E III III III R I E ... 33

Šestindvajset nas je prišlo v kazenski logor. To smo bili ljudje, ki smo bili vsled svojega političnega pogleda na svet obsojeni od logorskih belogardistov na smrt. To so bili ljudje, ki so poskušali z begom priti do svobode in pušče, toda beg jim ni uspel, in radi tega so jih vse natrpali v skupno taborišče. Za našo skupino je prišla skupina Sulmoncov, okoli 80. To so bili brez izjeme vsi tovariši, bili so borci iz Jugoslavije, partijci in SKOJ-enci. Ti ljudje so že imeli borbe z belogardisti, pa tudi žrtve. Napadli so jih namreč Italijani, ker so jih nahujskali belogardisti in so enega ubili, drugega pa ranili.

Kot je bilo v vseh ostalih taboriščih, smo imeli tudi tu oficirje belogardiste. Molčali so nekaj časa, a dolgo niso vzdržali. V taborišču smo namreč začeli s kulturnim udejstvovanjem. Naš narodni univerzitet je neprestano delal, držali smo predavanja. Vsak je tu lahko iznesel svoje misli in občutke. Predavanja so bila iz narodnega gospodarstva, dialektike in marksizma, kakor tudi drugih znanstvenih vprašanj. Razglabljali smo politično in vojaško situacijo in se razgovarjali o stari družbi v Jugoslaviji in njenih napakah. Tako je šlo vse čelo mirno na prej, dokler ni nektovariš predaval o "Belvederu". Tukej je nazorno pokazal, kakšno pot si je izbrala naša politika, zlasti za vlade Stojadinovič-Korošec. Pravica in resnica sta zahtevali, da sta bila označena Stojadinovič in Korošec kot reakcionarja in zatiralca politične in gospodarske svobode. "Belvedere" se nahaja pri Cetinju v Črni gori. Sklican je bil na tem hribu zbor opozicijskih strank. Oblast je zbor dovolila, toda ker se ga je udeležila masa čez desetstisoč ljudi, se je oblast ustrašila, ter zbor preprečila, na ljudi pa streljala. Ta resnica ni bila po godu velikosrbski kliki.

Odslej naprej je ta klika stalno rovarila pri italijanskih oblasteh in tožarila, da se v taborišču vrše komunistična predavanja. Govorili so, da se to-

variši pripravljajo za politkomisarje itd. Po tem govoru so začeli javno sodelovati proti nam. Posledica je bila, da je bilo prepovedano vsakršno kulturno udejstvovanje. Poostren je bil taboriški režim. Italijani so na nas streljali skozi okna, sam komandant je potegnil revolver in streljal. Neprestano so bile preiskave, s katerimi so skušali priti do materijala - vse zamaš. Delali smo odslej po skupinah. Do Novega leta 1943. smo delali tajno. Takrat smo se pripravili na Novo leto, ki je v vseh budilo velike nade. Izdajali smo slike, karikature in napiše, vse v duhu novega časa, ki smo ga pričakovali. Delavec, kmet in partizani so okrasili našo jedilnico. Cel program je bil sestavljen v novem duhu. Čakali smo Novega leta v jedilnici. Samo par rumenokljunih podporočnikov z nekim starim polčlovekom, si non-Paje Patka, bivšega ministra, ki je živel od preteklosti in prejemal očetovo pokojnino, je bilo odsotnih. Bili smo že obdani s pojačeno stražo. Opozorili so namreč ti rumenokljunci Italijane, da bo prišlo do pretepa. Kljub temu, da so belogardisti resnično izzivali, je naša discipliniranost preprečila, da do pretepa ni prišlo. Še isto noč se je ta banda tesno povezala z Italijani. Več ko dve uri so imeli razgovor z italijanskim komandantom in nas obtoževali. Rezultat je bil popolna prepoved kulturnega udejstvovanja, notranja straža ter še prepoved časopisov ter radija.

Istočasno je izšla prošnja triintridesetih, ki so prosili za prenestitev v drugo taborišče, češ, da nočejo biti v družbi z neodgovornimi elementi in pripadniki drugih narednosti, kot so Judje, Bolgari, Arnavti, Črnogorci itd. Vsem je znano, da je to fašistična teorija. S tem svojim aktom so priznali, da so fašisti, da delajo z okupatorjem proti svojim tovarišem in otežkočajo že itak težavni položaj ujetnikov. Ministerski nebogljenček in drugi njegovi pajdaši so pisarili italijanski vrhovni komandi raporte, nas obtoževali, da smo komunisti in zahtevali, da nas kot take pobijejo. Zgodilo se seveda ni nič, le nekaj komisij je skušalo vtakniti svoje nosove v te zadeve. Italijanom je bilo po godu, da se med seboj prepiramo in tolčemo, ker so samo čakali, kdaj

bi mogli uporabiti orožje proti nam. Čakali so na to, ker so nas izzivali belogardisti neprestano; naša mirnost, discipliniranost in zavest jim niso nudile veselja, da uporabijo svoje orožje proti golobim ljudem, ki ljubijo svobodo in svoj narod!

Danes, ko to pišem, jih ni več trintrideset. Tam pri Kobaridu čaka na povratek reakcionarne družbe. Bil je narodni izdajalec in kot tak je prejel svojo kazen.

Tako ginevajo narodni izdajalci in tako bodo tudi ginili vsi temu podobni. Sodba naroda je pravična in neizprosna!!

Jastreb - Panta, brig. zdravnik.

POZDRAV TERENKE NA MITINGU

Tovariši in tovarišice!

Predvsem vam vsem skupaj želimo srečno in zadovoljno Novo leto, da bi bilo v tem letu tudi nemški fašizem uničen in da bi nam prineslo miru in svobode. Obenem, da bi tudi vi, dragi tovariši, danes le to bili zbrani v krogu svojih dragih domačin.

Globoko zahvalo vam izrekamo, da tudi na nas ni ste pozabili in da ste prišli malo tudi našo vas razveselit.

Kljub vašim težkočam in napornim borbam, ki jih doprinašate iz dneva v dan, vas vidimo še zmiraj ve seje, zadovoljne, vztrajne in junake, kot borci slav

ne Rdeče Armade!

Čestitamo, tovariši!!

Le vztrajno nadalje v boj! Kolikor bo možno in v naši moči, bomo pripomogle našemu skupnemu boju.

Tudi za to vam posebna hvala, tovariši in tovarišice vseh edinic, ker se tako hrabro borite in uničujete tako nemško fašistično sodrgo vsepovsod!

Upajmo, da nam bo to tisto leto, ki bo prineslo vam in nam, delavcem in kmetom blagostanje in mirno sožitje našega plodnega dela!

Smrt fašizmu - svobodo narodu!!

Domobranček:
"Atek, saj bom vse pove
dal! Vse za domovino!"

MZK: Pozdravljeni tovariši

Prišel do nas božični je čas,
Naj pride voščilo božično do vas.
Tovariši dragi, zakličem na glas,
Znaga naj kmalu pride do nas!

To malo darilo vam tovariš poda,
Ki ljubezen veliko do vas jo ima.
Noč in dan misli so mojga srca
Za drage tovarše naj mi bije ura zadnja.

Le pogumno in veselo
Vam ure tečejo
No pa pride ura znage,
Vse pozabite težave.

Tud' jaz moja mlada leta,
Vojna bila je začeta,
Sovjetskega duha navžil,
Tri leta sovjetski jaz sem bil.

Zapustil sem to svobodno zemljo,
Prišel sem Taljanu v gerlo.
25 let Taljan me je dušil,
Pes nemški me ne bo udavil.

Sivolasi, star sem zdaj,
Moje življenje je pri kraj.
Ali moj duh v meni želi,
Da otroci bi moji sovjetski bili!

Če bi blo treba, še pel bi na glas,
Bi del puško na ramo in sabljo za pas,
Pa bombe po žepih, Nemo videl bi ti!
Kaj je starga partizana kri.

Le pogumno, le veselo!
Prosim vas, bodimo vsi!
Našga vodja TITA častno,
srčno pozdravimo vsi!

Kdo je napisal te besede? Napisal jih je preprost in star kmet, kot voščilo našim borcem. Priložil jih je paketu, ki ga je kot praznično darilo poklonil. Slovenski narod je ponosen, da ima take moše! Tovariši! Star je mož, ki je zapisal te besede, ali v njih je več življenja, kakor v marsikaterem izmed nas. Njegove besede dokazujejo, da je mož duševno mlad in da moramo priznati, da nam mora biti v vzgled! Njegove besede so izraz njegove duše, njegovega pogleda na našo borbo in njegovega trdnega prepričanja, da je naša stvar pravična!

Hi smo narodna vojska, katera se bori za narodi! Zato mora biti odnos med vojsko in civilnim prebivalstvom prijateljski in bratski!

++++++

Ako delaš slabo, delaš za sebe! Želeti drugemu slabo se pravi, želeti sebi samemu!!

+ + +

S T A L I N :

Mladina je sena in bodočnost naroda!!

+ + +

T I T O :

Naši novi narodni oficirji so najboljši sinovi naše ga naroda, ki so si s svojo krvjo in svojo borbo pri borili pravice za oficirsko čast!!

+ + +

Borba na Krnu

Loj najhujši spopad z Italijani, kar sem jih doživel!

Bila je jasna junijska noč. Hodili smo celo noč in bili zelo utrujeni. Približevali smo se mestu po čitka, kar pride nasproti naša patrola ter poda komandantu listek, v katerem je bilo obvestilo, naj se ne vračamo v taborišče pod Krnom, ker smo izdani.

Obzorje se je začelo že svitati in bilo se je treba najhitreje odločiti. Že so prepevali ptički lepe jutranje pesni, mi pa smo še vedno stali na poti ter prenišljevali. Vstal je že dan, nobenega stivališča ni bilo v bližini. Toda to nas ni strašilo; korajžno smo jo namili naprej. Ko smo dospeli na mesto, smo hitro razporedili straže, izvidnico in patrole, ostali so se pa pripravljali k počitku, saj smo bili izmučeni in zaspani.

Kot smo pričakovali, je prišlo poročilo, da nas bodo Italijani napadli. Postali smo pozorni, gledali po krasni pokrajini, ki se je razprostirala pod nami. Široko so bile odprte naše oči na to krasno zemeljsko lepoto, ko smo zagledali v daljavi prihajajoče Italijane. Ker nas je bilo malo, štirideset po številu, smo se naglo napotili proti vrhu Krna. Ponikali smo se hitro, čeravno zelo obteženi po nezavarovanem položju hriba, ker drugače ni bilo mogoče. Lahi so nas opazili od daleč in začeli streljati; bili smo v veliki nevarnosti, hitro smo zasedli položaje. Kakor maček sem se naglo splazil s strojnico za smreko in poklical za seboj pomočnika. Začela sta neusmiljeno kositi po sovražniku ter sta tako zaščitila tovarišem pot do vrha, na katerega so dospeli brez izgube. Ne zavedajoč se, da so tovariši že na vrhu, sem še dolgo časa streljal. Zavedel sem se in spoznal, da mi primanjkuje municije. Pomislil sem, kaj bo jutri, saj sem vsega skupaj imel samo tristo nabojev; bilo je treba varčevati. Pod hudim sovražnim ognjem sem se pomikal od grma do grma proti vrhu. Italijani so bili neni čisto blizu. Jaz

pa utrujen, zaspan in žejen... Krogle so zvižgale od vseh strani okoli mene. Preluknjale so mi triglavko. Mislil sem, da je po meni. A usoda mi je bila naklonjena. Počasi in s pogostimi počitki sem prišel na vrh našega slavnega Krna. Zagledal sem se v prelepem jezeru, v katerem se je svetlikalo modro nebo. Razveselil sem se ga, ker nisem niti slutil, da bom dobil na vrhu vodo. Hitro smo naredili zaklo ne in pričakovali sovražnika. Bilo ni nikogar.

Pazili smo in bili budni vso noč. Od mesečine razsvetljena narava je bila krasna. Vsak najmanjši šun nas je vznemiril, napenjali smo oči, odkod se prikaže kaka sovražna pošast. Vsekakor bi kako iznenadenje ne bilo preveč prijetno; pa bilo ni nikogar, le lahna večerna sapica je pihljala in kak nočni ptič je motil tišino.

Konaj se je začela svetlikati jutranja zarja, smo že zagledali v daljavi se premikajoče sovražniške trupe ter tu in tam slišali kak pok iz pušk in mitraljezov. Prišli so od vseh strani: iz Soškega, Bovškega, Lepenj, Kobarida in Tolmina. Bili smo popolnoma obkoljeni. 2000 fašističnih psov nas je hotelo za vsako ceno uničiti. Vedeli so, da nas je nalo ter da nimamo nobenega izhoda. Tudi mi smo se do bro zavedali tega ter se zato odločili držati položaje za vsako ceno do večera in se ponoči v skrajni sili premakniti. Kakor smo si predstavljali, tako je bilo. Sovražnik je pritiskal od vseh strani; naši položaji so pa bili raztegnjeni okoli vsega hriba, tri kilometre na daleč. Samo 40 junaških src, mladih in idealnih, je moglo sprejeti to težko borbo. Borili smo se kot levi in pravi slovenski sinovi, zavedajoč se, kaj bi se zgodilo, če le malo popustimo. Sovražnik nam je prišel že tako blizu, da smo mogli uporabljati ročne bombe. Zabobnele so tako silovito in grmečo mrtvaško pesen, da se je moral sovražnik umakniti. Pustil je veliko število mrtvih in ranjenih.

Borba je bila silovita, sonce je pripekalo kot za stavo, ure so potekale, da jim ni bilo konca. Mor da se nam je tako samo zdelo, ker smo bili utrujeni, žejni in lačni. Končno se je začelo mračiti, sovražnik se je začel počasi pomikati proti nam. Bil

sem še na položaju, videl sem njih brezskrbno prenikanje. Hotel sem jim dati zadnji pozdrav, ki so ga dobro občutili. Spustil sem nanje dolg rafal, sam pa se umaknil z drugim tovarišem, s katerima smo odšli potem po skrivnih partizanskih potih. Hodili smo vso noč in prebredli bistro Sočo ter se skrili blizu glavne ceste pri Idriškem. Ušli smo Italijanom iz klešč, ne da bi nas opazili. Mi smo pa njih kretanje nemoteno opazovali ter se jim smejali v pest. Borba je trajala 15 ur. Hudi so bili tisti trenutki in naporna je bila pot.

Kljub temu, da je sovražnik uporabljal veliko lahkega in težkega orožja ter še dva minometala, ni pa samo dve lahki strojnici, sovražnikov podel načrt, da nas uniči, ni uspel. Mi smo imeli tri mrtve in pet ranjenih. Slava padlim junakom! Njihove žrtve ne bodo zastoj in ne bodo nikoli pozabljene!!

Lahki so imeli čez sto mrtvih in več ranjenih. Dobili so, kar so iskali!

Srečko, komandir čete III. bat.

L E N I N :

Vsak narod ima pravico do samoodločbe, vključno do odcepitve.

Vojna poročila

xviii. Brigade

9. 11. 43. je III. bataljon, ki se je nahajal v Drežnici, odbil nemški napad. Ranjena sta bila dva Nemca, ubit pa en nemški podoficir.

V noči med 11. in 12. 12. 43. je naš prvi bataljon razrušil most pri vasi Karno. Iste noč je III. bataljon miniral v neposredni bližini stražnikov ce sta pri Klužah, med Bovcem in Rajbljem. Cesta se je zrušila v dolžino 18 m in nastal je prepad okrog 130 m globok. Akcijo je odlično vodil komandant bataljona tov. Joško.

17. 12. je sovražnik napadel naše postojanke v vasi Čadrg. Sovražnika je sicer uspelo priti v vas, a se je moral kaj kmalu umakniti. Njegove izgube so 11 mrtvih in več ranjenih.

V noči 19. 12. je patrola II. bataljona napadla čuvajnico ob železniški progi pri Koritnici in z ročnimi bombami ubila 6 bersaljerjev, ranila pa 25.

19. 12. je III. bataljon izvršil akcijo na rudniške naprave v Rajblju. Povzročena je bila škoda za 45 milijonov lir. Poleg tega je bilo zaplenjenega tudi nekaj orožja.

22. 12. je sovražnik izvedel nočan napad na naše postojanke v Nemški Ruti. V trdi borbi, ki je trajala do noči, smo prizadeli sovražniku precej hude izgube. Imel je 13 mrtvih in več ranjenih. Zaplenili smo 4 nemške puške in 4 zaboje municije za nemško strojnico.

26. 12. je obveščevalec II. bataljona zajel na Bukovem 2 bersaljera. V naslednji noči pa je skupina 30 mož II. bataljona zavzela čuvajnico pri Oblokah, zajela 7 bersaljerjev in zaplenila en lahki mitraljez, 8 pušk in več ročnih bomb.

Istega dne je patrola 3 mož III. bataljona napadla sovražno patrolo 5 mož, od katerih je enega ušla in tri zajela.

27. 12. je kolona sovražnikovih vojakov napadla položaje III. bataljona v vasi Lepenje. Naši so napravili juriš nanje in sovražnik se je panično umak

nil, oziroma bežal tri ure in pol pred našimi. Kolo-
na je štela 60 mož, od katerih je bilo 9 pobitih in
več ranjenih. Naši so zaplenili precej orožja in ma-
terijala, ki so ga vojaki na begu odmetavali.

29. 12. je štab brigade zajel na št. Višken vr-
hu 4 bersaljerje, zaplenil 2 mitraljeza, 2 puški in
več ročnih bomb. Isto noč je brigada izvršila napad
na sovražne postojanke v Koritnici in uničila en blin-
diran vagon, poškodovala kasarno. Razrušena je bila
proga na 2 mestih in zaplenjen en telefonski apa-
rat.

V noči 8. 1. 44. je minerski vod I. bataljona
pognal v zrak železniško progo pod Logarščani.

Edinice naše brigade so sodelovale pri divizij-
ski akciji na Kanalsko dolino. Naše edinice so na-
padle Avče, 11. 1. 44. Porušen je bil železniški
most ter likvidirana postojanka, čuvajnica pri mo-
stu. Večja sovražna postojanka v neki gostilni je
bila preganana. Zajetih je bilo 10 Mongolcev. Pobitih
je bilo 36 sovražnih vojakov ter precej ranjenih. Po-
leg tega je bilo zaplenjenega precej materijala, 1
teški bacač, 2 nemška mitraljeza "šarca", 2 brzo-
strelki, 3 pištole, 12 zabojev municije za mitra-
ljev in razna druga vojna sprenna.

12. 1. je kolona 50 sovražnikov napadla naš I.
bataljon, ki je sovražnika prisilil k umiku, ubil 2
Nemca in enega ranil.

17. 1. je močna sovražna kolona, ki je štela 150
mož, skušala prodreti v vas Lokovec nad Čepovanom.
Razvila se je močna borba. Kljub sovražni prenoči
je drugi bataljon jurišal in pognal sovražnika v pa-
ničen beg. Na bojišču je ostal bogat plen: 248 odev,
100 plaščev, 1 brzostrelka, 1 polavtomatska puška,
12 mavzeric, 253 bomb za bacač, 633 zabojev municije
za šarca in 4 protiavionska stojala za šarce, 14
voz z raznim materijalom in 40 konj.

Istega dne je III. bataljon skupno s XVII. bri-
gado odbil sovražni napad pri Lokvah in sovražnika
prisilil, da se je umaknil v vas Trnovo, kamor so
naše edinice izvedle napad in prizadejale sovražni-
ku velike izgube.

19. 1. je XVII. divizija bila nočno borbo z
načrtnimi sovražniki na Lokvah. Borba je tr

ves dan. Sovražnik je utrpel močne izgube, saj je padlo okoli 200 Nemcev.

V štiridnevnih neprestanih borbah se je edini-can XXXII. divizije popolnoma posrečilo preprečiti sovražnikovo ofenzivo in jo razbiti.

Radi dobro uspelih akcij so štab XVIII. brigade "Soške" in vsi borci te brigade dobili pohvalo od Glavnega Štaba NOV in PO Slovenije!!

Naš "REUTER" !

POHVALE

Štab XVIII. brigade "Soške" izraža posebno pohvalo sledečim svojim borcem: Uršiču Francu, komandantu III. bataljona, Žagar Pavlini, Lenardi Bertiju, Leskarju Antejju in Koširju Leopoldu. Zadnji štirje tovariši so bili ranjeni v zadnji borbi na Lokvah, kjervso se res junaško zadržali. Njihovo umestno junaško zadržanje naj bo vsem ostalim borcem v ponos in v vzgled!

Od štaba naše brigade so dobili v znak priznanja sliko tovariša maršala Stalina sledeči tovariši:

Uršič Franc - Joško, komendant III. bat., Košir Leopold - Zmago, nam. kom. II. bat., Rus Rudi, sekretar ZKM II. bat., Žagar Pavlina, sekretarka ZKM III. bat., Pavlovič Velisav, kom. čete I. bat., Anatolij Dječenko, kom. ruske čete II. bat., borci: Lenardi Berto, Gusin Ludvik, Soldat Slavko, Travniki Ivan in Štočir Silvo.

Od bataljonskih štabov so prejeli sliko tovariša Maršala Stalina sledeči borci: Gruntar Pepi, Kebe Anton, Gruntar Slavko, Miklavč France, Matelič Franc, Stojanovič Miladin, Dječenko Anatolij in Kurinčič Mirko.

A T L A N T S K A K A R T A :

Narod, ki se bo san boril za svoje pravice, bo tudi san odločali!

+ + +

Resolucije

Propagandni odsek naše brigade je na politično propagandnih mitingih, ki jih je v zadnjem času izvedel; predlagal resolucije našemu Vrhovnemu Komandantu Maršalu tov. TITU. Vse te resolucije so bile z velikim odobravanjem sprejete in jih je podpisalo čez 1000 ljudi.

Odposlani sta bili Maršalu TITU tudi dve brzojavni resoluciji.

Poziv borcem

Štab brigade vabi vse borce Soške brigade, da aktivno sodelujejo v našem listu, vsi od prvega do zadnjega.

Tovariši! List je naš in pišemo lahko v slovenskem jeziku vse, kar nam leži na srcu! Prvič je to v zgodovini, da vsak Slovenec piše kar hoče! Pod fašističnimi zatiralci ni bilo tega. Niso se tiskale slovenske knjige, niso se smele čitati, še več, nismo smeli slovensko govoriti!

In ker ljubimo slovenski jezik, skrbimo, da ga bomo res obvladali.

Z dopisi bomo to dosegli!

Z dopisi se bomo pogovorili!

Z dopisi se bomo učili!

Z dopisi bomo popravili svoje napake!

Z dopisi bomo kulturno in politično dvignili sebe in druge!

List je naš, je slika našega dela in same brigade. Zato moramo vsi sodelovati, da bo naša druga številka boljša in bogatejša!

Politkomisar:

Črnugelj Franc - Zorko.

Komandant-kapetan:

Gliša Raca.

Konjiček

o	n	m	z	u
s	i	v	a	r
o	b	i	d	m
š	s	r	o	f
-	d	a	u	o

Pošetnica

Tone Kim

Čader

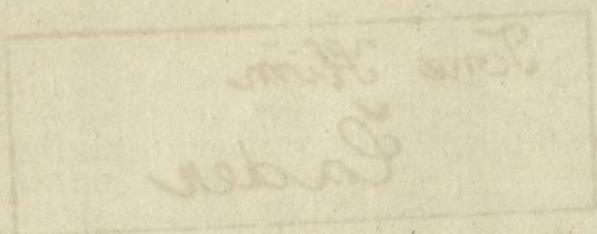
Kaj je ta tovariš?

Rapni možgane,
da ti misel
pravo ujamemo!

Poseidon

Korjick

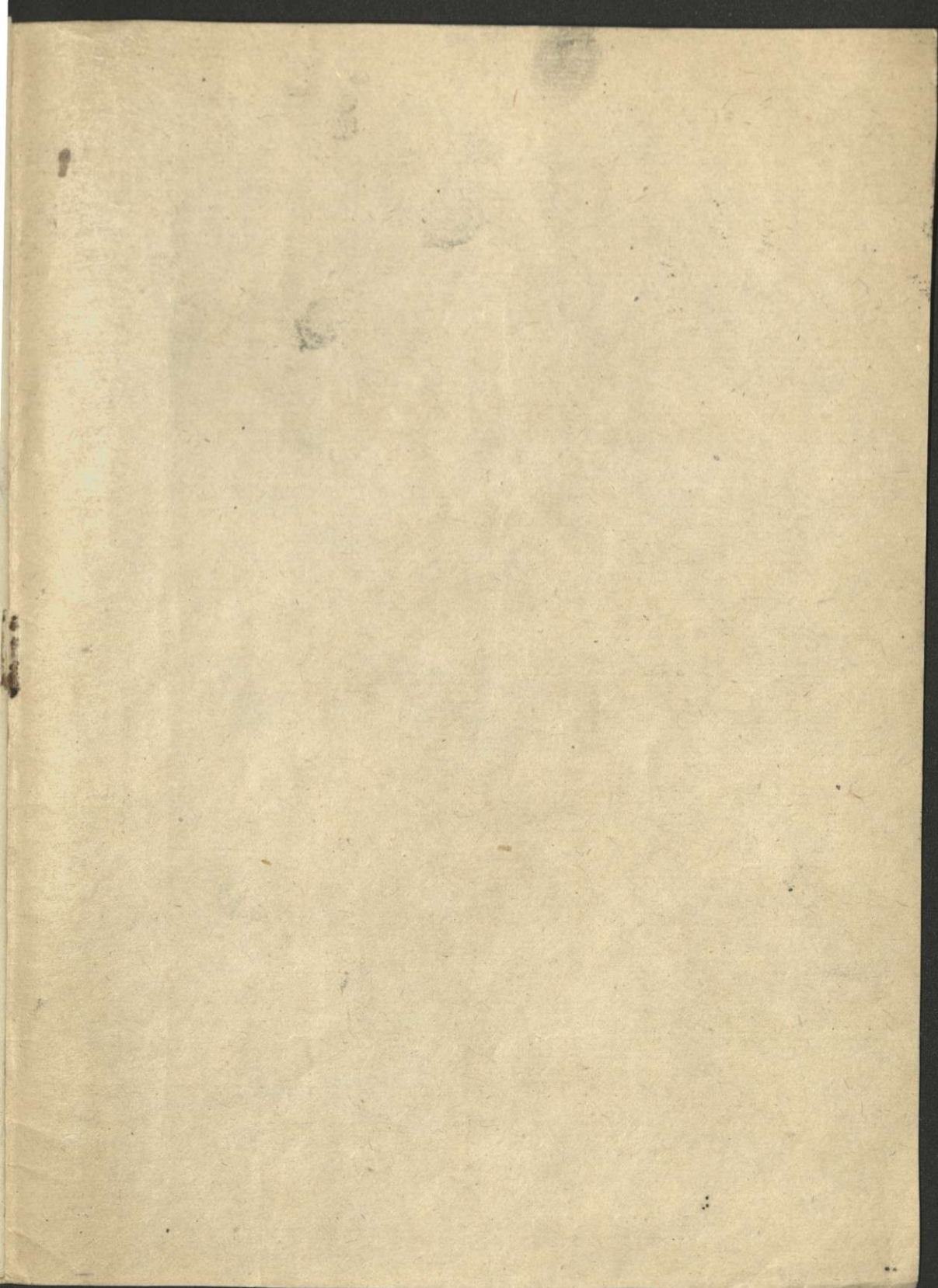

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
2	3	4	5	6	7	8	9	0	1
3	4	5	6	7	8	9	0	1	2
4	5	6	7	8	9	0	1	2	3
5	6	7	8	9	0	1	2	3	4
6	7	8	9	0	1	2	3	4	5
7	8	9	0	1	2	3	4	5	6
8	9	0	1	2	3	4	5	6	7
9	0	1	2	3	4	5	6	7	8

Wage to Lovers?

Wage to Lovers?
Wage to Lovers?
Wage to Lovers?

P.H. Primorska